

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αθήνα

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμ. πρωτ. 5565

Αριθμ. Γνωμοδοτήσεως 416/05

Α1 ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΚΟΠΩΝ

Συνεδρίαση της 20^{ης} Ιουλίου 2005

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Κων. Βολτής, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι : Δ. Λάκκας, Ηλ. Παπαδόπουλος, Θεοδ. Ρεντζεπέρης, Ν.Κατσιμπας, Σπυρ. Δελλαπόρτας, Δημ. Αναστασόπουλος, Κρ. Μανωλής, Κων. Καποτάς, Β. Σουλιώτης, Ιω. Τρίαντος, Π. Τριανταφυλλίδης,

Εισηγητής : Ν. Κατσιμπας, Νομικός Σύμβουλος.

Αριθμός Ερωτήματος: Αριθμ. πρωτ. 2/26845/0023/Α/2.6.2005 έγγραφο της 23^{ης} Διευθύνσης Δημοσίου Χρέους του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος: Εάν είναι σύνομη η έκδοση υπουργικής απόφασης για έκδοση ομολογιών σύμφωνα με το ν. 2185/1952 για αποζημίωση απαλλοτρίωσης βάσει αυτού προς αποκατάσταση ακτημόνων.

Επί του πιο πάνω ερωτήματος το το Α1 Τμήμα Διακοπών του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ομοφώνως ως ακολούθως :

1. Σύμφωνα με το ιστορικό του ερωτήματος, με τις υπ' αριθμ. 189899, 189901/18.09.1952, 18990/18.09.1952 και 248922/03.02.1953 αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας που εκδόθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 2185/1952 «περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως κτημάτων προς αποκατάστασιν ακτημόνων καλλιεργητών και κτηνοτρόφων» και δημοσιεύθηκαν νόμιμα, και του άρθρ. 104 του Συντάγματος του 1952, απαλλοτριώθηκε αναγκαστικά αγρόκτημα κείμενο εντός της κτηματικής περιοχής της κοινότητας Μέσης, Πρώην Παγουριών. Η αποζημίωση καθορίσθηκε με την υπ' αριθμ. 52/1959 απόφαση του Εφετείου Θράκης σε 34,032 μεταλλικές δραχμές κατά στρέμμα. Με τις υπ' αριθμ. 100/1977 και 101/1977 αποφάσεις του Εφετείου Θράκης αναγνωρίσθηκαν ως δικαιούχοι αποζημίωσης διάφοροι ιδιοκτήτες. Κατά των πιο πάνω αποφάσεων ασκήθηκαν αναιρέσεις από το Ελληνικό Δημόσιο με μοναδικό λόγο αναιρέσεως και στις δύο αιτήσεις ότι το Εφετείο παρά το νόμο δεν έλαβε υπόψη την Πρωτοδίκως και κατ' έφεση προβληθείσα ένσταση του Ελλ. Δημοσίου για 5ετή κατ' άρθρ. 69 ν.ΣΙΒ/1852 παραγραφή του δικαιώματος απολήψεως της διωκομένης αποζημιώσεως λόγω απαλλοτριώσεως του ακινήτου. Επί των πιο πάνω αιτήσεων αναιρέσεως εκδόθηκαν αντιστοίχως οι υπ' αριθμ. 890/2004 και 911/2004 αποφάσεις του Αρείου Πάγου οι οποίες τις απέρριψαν «διότι από την επισκόπηση των κατ' έφεση προτάσεων του αναιρεσείοντος δεν προκύπτει ότι τούτο προέβαλε με αυτές την ανωτέρω ένστασή του, με αναφορά σε συγκεκριμένο μέρος των πρωτοδίκων προτάσεών του, αλλ' επικαλέσθηκε αυτές γενικώς χωρίς ειδικότερη αναφορά σε συγκεκριμένους ισχυρισμούς.

Μετά ταύτα το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων απέστειλε προς τη Γεν. Δ/ση Δημ. Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων – Τμήμα

Απαλλοτριώσεων το υπ' αριθμ. πρωτ. 5255/04.05.2005 έγγραφο με την παράκληση για την έκδοση των σχετικών ομολογιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 40 του ν.2185/1952 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρ. 5 του β.δ. της 8^{ης} Αυγούστου 1958, προκειμένου να αποζημιωθούν οι δικαιούχοι κατά το ποσό που δικαιούται ο καθένας απ' αυτούς.

Η πιο πάνω διεύθυνση το διαβίβασε στην 23^η Διεύθυνση Δημοσίου Χρέους και αυτή υπέβαλε το ερώτημα στο Γραφείο μας .

2. α. Στο άρθρ. 104 του Συντάγματος του 1952 ορίζεται ότι: «Προς αποκατάστασιν ακτημόνων καλλιεργητών και ακτημόνων μικρών κτηνοτρόφων επιτρέπεται επί μίαν τριετίαν από της ισχύος του παρόντος αναγκαστική απαλλοτρίωσις των κατωτέρω κατηγοριών αγροτικών κτημάτων κατά παρέκκλισιν του άρθρου 17 του Συντάγματος, ως νόμος θέλει ορίσει. ....»

Η αποζημίωσις ορίζεται εις μεταλλικάς δραχμάς πάντοτε δια της δικαστικής οδού ουδέποτε μικρότερα του ενός τρίτου της αξίας του απαλλοτριουμένου κτήματος κατά τον χρόνον της καταλήψεως και καταβάλλεται προ ή μετ' αυτήν είτε κατά δόσεις, είτε εις χρεόγραφα ως νόμος θέλει ορίσει».

Σε εκτέλεση της πιο πάνω Συνταγματικής διάταξης εκδόθηκε το ν.δ. 2185/1952/Α'217 «Απαλλοτρίωσις για αποκατάστασις ακτημόνων» στο άρθρο 40 του οποίου ορίζεται : «Ομολογίαι απαλλοτριώσεως. 1. Η οριστικώς καθορισμένη αποζημίωσις βαρύνει το Δημόσιον και καταβάλλεται εις τους δικαιούχους δι' ομολογιών, εκδιδομένου προς τον σκοπόν τούτον ομολογιακού δανείου υπό του Υπουργού των Οικονομικών. Αι ομολογίαι θα είναι ανώνυμοι και θα αποφέρουσι τόκον 6% ετησίως. Η εξόφλησις, του κατά τα ανωτέρω ομολογιακού δανείου, θα ενταχθῆ εντός εικοσαετίας από της εκδόσεώς του.

2. Η προς τους ιδιοκτήτας οφειλή τρέχει από του χρόνου της καταλήψεως του απαλλοτριωθέντος κτήματος. Εις τους οφειλομένους από της καταλήψεως μέχρι της

καταβολής της αποζημιώσεως τόκους, συμψηφίζεται η κατά τα άρθρα 24 και 33 αποζημίωσις χρήσεως. Εάν το ποσόν των τόκων είναι κατώτερον του ποσού της αποζημιώσεως χρήσεως, η διαφορά εκπίπτει εκ του οφειλομένου κεφαλαίου, αν δε ανώτερον η επί πλέον διαφορά καταβάλλεται εις μετρητά.

3. Βασιλικόν Διάταγμα εκδιδόμενον προτάσει του Υπουργού των Οικονομικών θα καθορίση τον τρόπον της εκδόσεως του δανείου, τον τύπον των ομολογιών, την εις μεταλλικάς δραχμάς ονομαστικήν αυτών αξίαν, τον τρόπον της εξοφλήσεως αυτού, τα της παραγραφής κεφαλαίου και τόκων ως και πάσαν άλλην συναφή λεπτομέρειαν».

β. Στο από 2 Αυγούστου 1958 β.δ. «περί εκδόσεως ομολογιακού δανείου δια την αποζημίωση των ιδιοκτητών απαλλοτριωθέντων αγροτικών κτημάτων» που εκδόθηκε κατ'εξουσιοδότηση της πιο πάνω διατάξεως ορίζεται : «Άρθρο 1. 1. Αι υπό του άρθρου 40 του Ν.Δ. 2185/15 Αυγούστου 1952 «περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως κτημάτων προς αποκατάστασιν ακτημόνων καλλιεργητών και κτηνοτρόφων» και του άρθρου 3 παρ. 5 του Ν. 2258/7 Οκτωβρίου 1952 «περί επισπεύσεως της οριστικής διανομής των εποικισθεισών υπό της τέως Ε.Α.Π. περιοχών» προς πληρωμήν των εν αυτοίς αναφερομένων αποζημιώσεων προβλεπόμεναι ομολογίαι θα ώσιν ενιαίου τύπου η δε καθ' όλον εξυπηρέτησις αυτών θα διέπεται υπό των διατάξεων του παρόντος. 2. Το ονομαστικόν κεφάλαιον των ως άνω ομολογιών ορίζεται εις πενήτηκοντα εκατομμύρια μεταλλικάς δραχμάς. Εν περιπτώσει ανεπαρκείας του ποσού τούτου επιτρέπεται αύξησις αυτού, δι' αποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρον 2. 1. Το εις το προηγούμενον άρθρον καθοριζόμενον ποσό θα καλυφθή δι' ομολογιών εις τον κομιστήν, κατά την ακόλουθον κατανομή.....

A. Ποσόν 1.000.000 μεταλλικών δραχμών δι' ομολογιών ονομαστικής αξίας είκοσι πέντε (25) μεταλλικών δραχμών εκάστης.

B. Ποσόν 4.000.000 δραχμών δι' ομολογιών ονομαστικής αξίας πενήντα (50) μεταλλικών δραχμών εκάστης.

Γ.....

Δ.....

Ε.....

2. Επί της προσθίας και οπισθίας όψεως των ανωτέρω ομολογιών θέλουσιν αναφερθή πάντα τα στοιχεία τα συνιστώντα την εκ τούτων οφειλήν και οι διέποντες ταύτας γενικώς όροι.

Άρθρον 3. 1. Αι ομολογίαι θα φέρωσιν έντυπον την υπογραφήν του Υπουργού των Οικονομικών και ιδίόχειρον την υπογραφήν του Γενικού Διευθυντού του Γ.Δ.Δ.Δ. , ή ενός των αναπληρωτών Δ/ντού, οριζομένου υπό του Υπουργού των Οικονομικών.

2. Η εκτύπωσις των ομολογιών δύναται ν' ανατεθεί εις την Τράπεζαν της Ελλάδος, κατόπιν συμβάσεως μετ' αυτής. Δι' ομοίας Συμβάσεως δύναται ν' ανατεθή εις την αυτήν Τράπεζαν ή παραλαβή, αποθήκευσις και παράδοσις εις τους δικαιούχους των ομολογιών ως και η εξυπηρέτησις τούτων. 3. Αιτήσει του Υπουργού των Οικονομικών, αι ομολογίαι εισάγονται προς διαπραγμάτευσιν εις το Χρηματιστήριον Αθηνών.

Άρθρον 4. Η τοκοχρεωλυτική εξυπηρέτησις των εκδοθησομένων ομολογιών ενεργείται επί των εν άρθρω 40 του ν.δ. 2185/1952 οριζομένων τόκων και του εις το αυτό άρθρον καθοριζομένου χρόνου αποσβέσεως, θα συντελήται δε κατά την σύνθετον χρεωλυσίαν δια της εις έκαστον κομιστήν καταβολής του εις τον τίτλον αντιστοιχούντος τοκοχρεωλυσίου. Προς τούτο εις το σώμα εκάστης ομολογίας περιλαμβάνονται ισάριθμοι προς τον χρόνον αποσβέσεως αποδείξεις

τοκοχρεωλυσίων αντιπροσωπεύουσι εκάστη το ποσόν του ετησίου τοκοχρεωλυσίου της ομολογίας.

Επί εκάστης αποδείξεως αναγράφεται ο χρόνος πληρωμής αυτών.

Η είσπραξις του εφ'εκάστης αποδείξεως αναγραφομένου ποσού ενεργείται δια της παραδόσεως αυτής.

Η ομολογία παραδίδεται εις την Τράπεζαν της Ελλάδος μετά της τελευταίας αποδείξεως, η δε αποκοπή απασών των αποδείξεων καθιστά την ομολογίαν άνευ περιουσιακού περιεχομένου.

Η αξίωσις πληρωμής της αποδείξεως τοκοχρεωλυσίου παραγράφεται μετά πενταετίαν υπό του χρόνου καθ' όν κατέστη απαιτητή.

Άρθρο 5. 1. Η απόσβεσις των ομολογιών άρχεται από της ενάρξεως του γεωργικού έτους εντός του οποίου ενεργείται η εκκαθάρισις της αποζημιώσεως και η εις τους δικαιούχους ταύτης παράδοσις των ομολογιών της αντιστοίχου σειράς. Εις το εκάστοτε εκκαθαριζόμενον ποσό αποζημιώσεως, προστίθενται, κεφαλοποιούμενοι τόκοι προς 6% δια τον από της καταλήψεως του απαλλοτριωθέντος κτήματος μέχρι της προτεραίας της ενάρξεως του αυτού ως άνω γεωργικού έτους χρόνου, μετ' έκπτωσιν των τυχόν καταβεβλημένων παρά των αποκατασταθέντων ποσών δι' αποζημίωσιν χρήσεως. 2. Κλάσματα κεφαλαίου αντιπροσωπεύοντα ποσόν έλασσον της ονομαστικής αξίας της ομολογίας καταβάλλονται τοις μετρητοίς».

γ. Περαιτέρω στο άρθρο 117 παρ.1 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζεται : «Οι νόμοι που εκδόθηκαν έως την 21.04.1967 κατ' εφαρμογήν του άρθρου 104 του Συντάγματος της 1^{ης} Ιανουαρίου 1952, θεωρούνται ότι δεν είναι αντίθετοι προς το παρόν Σύνταγμα και διατηρούνται σε ισχύ». Κατ' ακολουθίαν το ανωτέρω ν.δ. 2185/1952 διατηρείται σε ισχύ.

3. Από την προαναφερθείσα συνταγματική διάταξη του άρθρου 104 του Συντάγματος του 1952 προκύπτει σαφώς ότι η αποζημίωση σ' αυτούς που θα

αναγνωριστούν δικαιούχοι της αποζημίωσης από απαλλοτρίωση προς αποκατάσταση ακτημόνων καλλιεργητών και κτηνοτρόφων που κηρύχθηκε μέσα σε μια τριετία από την ισχύ του Συντάγματος ορίζεται σε μεταλλικές δραχμές και καταβάλλεται πριν από την κατάληψη του ακινήτου ή μετά από αυτήν είτε σε δόσεις είτε σε χρεόγραφα, κατά τη βούληση του κοινού νομοθέτη. Στον εκτελεστικό νόμο της πιο πάνω συνταγματικής διάταξης (ν.δ. 2185/52) ορίστηκε, ότι η καταβολή της αποζημίωσης στους δικαιούχους θα γίνει με ομολογίες και για το σκοπό αυτό θα εκδοθεί ομολογιακό δάνειο από τον Υπουργό των Οικονομικών και ότι με β.δ. με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών θα καθορισθεί ο τρόπος εκδόσεως του δανείου, ο τύπος των ομολογιών κ.λπ. Σχετικά εκδόθηκε το από 2.8.1958 β. διάταγμα.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω στην υπό κρίση περίπτωση η αναγκαστική απαλλοτρίωση των ακινήτων προς αποκατάσταση ακτημόνων καλλιεργητών κηρύχθηκε μέσα σε μία τριετία από την ισχύ του Συντάγματος του 1952 και ο τρόπος καταβολής της αποζημίωσης στους ιδιοκτήτες των απαλλοτριωθέντων εξακολουθεί να ρυθμίζεται από τις διατάξεις του ν.δ. 2185/52, και του κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθέντος β.δ/τος, στις οποίες προβλέπεται ότι η καταβολή της αποζημίωσης γίνεται με ομολογίες. Εφόσον, λοιπόν, συντρέχει περίπτωση για έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών νόμιμα εκδίδεται αυτή.

Στο ερώτημα επομένως αρμόζει θετική απάντηση.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 29/7/2005

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Κωνσταντίνος Βολτής
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Ν. Κασιμπάς

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

